

het Hofkwartier

nr 9 • lente 2014

Krant van bewoners en
ondernemers in het
Hofkwartier Den Haag

Foto: Peter Pijven

Wij wensen het gebouw een ongeschonden, deftige toekomst

Een krant met een internationaal tintje

> Rita van Hasselt

Tramlijn 17 stopt sinds december weer bij de ingang van de Bonneterie aan de Gravenstraat. Na een jaar van werkzaamheden rijdt hij opnieuw iedere dag door het kwartier om de bezoekers en bewoners af te leveren. En juist nu heeft de grande dame, Bonneterie 's-Gravenhage, aangekondigd dat zij haar monumentale deuren gaat sluiten.

De winkel van weleer, met de eigen ateliers, was aan het begin van deze eeuw al verdwenen. En daarmee wellicht de trouwe 'deftige' clientèle. Met het sluiten van de deuren verdwijnt het gebouw gelukkig niet. Winkelarchitect Jacot wist in 1913 de klanten en de opdrachtgever al te behagen met zijn warenhuis en dat is nog steeds zo. Het gebouw verleidt de bezoeker om de Hoogstraat binnen te gaan.

Wendy Hendriksen schetst in het beeldverhaal de historie van deze 14^e-eeuwse straat, waar al sinds jaar en dag internationale winkels van allure gevestigd zijn. Het zal dan ook niet lang duren voordat de eerste belangstellenden zich melden bij de eigenaren van het door ons zo geliefde gebouw.

In de tijd dat de warenhuizen opkwamen, verdwenen er bouwblokken met kleine winkeltjes en huizen. Moderne voertuigen eisten ook zo hun tol. In deze krant leest u hoe het oudste hofje van Den Haag uit het Hofkwartier verdween door een uitbreiding van de Prinsestraat. Kleine straatjes tussen de Grote Kerk en de Noordwal maakten plaats voor de nieuwe Torenstraat. Gelukkig kregen we er in 1930 een ruime parkeergarage voor terug.

En natuurlijk wordt er nog steeds gedanst in het kwartier. Korzo viert haar dertigjarig bestaan en blijft ons ook in 2014 verrassen. Een 'klein eigenwijs forum', waar volgens de directeur Leo Spreksel overal ter wereld behoefte aan is. De Hofnar kan zich niet meten aan al dit talent, maar waagt zich wel aan de tango met een Haagse Argentijnse.

Deze Haagse is niet de enige met een andere nationaliteit in de buurt. Bij Chez Nicolle in de Molenstraat waan je je even in Frankrijk. Klanten uit het hele land komen er ondermeer voor zijn verrukkelijke chocola. Religieuze zusters en broeders in verschillende landen vullen de schappen van de kloosterwinkel in de Oude Mol. En onze trouwe bewoner en redacteur schrijft van achter de gerania over de

wereldpolitiek. Niet verrassend als je denkt aan Den Haag als Internationale Stad van Vrede en Recht. De stad, waar vele nationaliteiten gehuisvest zijn en waar iedere dag weer mensen van buiten onze grenzen aankomen om er kortstondig te werken. Het Hofkwartier is voor hen een aantrekkelijke plek om te verblijven. De hotels rond het Oude Hof lagen dan ook vol tijdens de succesvolle NSS-conferentie in het World Forum. De ondernemers in het kwartier hebben allemaal wel een graantje meegepikt. Maar de Rus zal de eerste regel van zijn volkslied moeten missen. Het lied schalde over de daken van onze huizen. Maar de beiaardier van de Grote Kerk heeft na de annexatie van de Krim besloten het programma van de speeltrommel direct te wijzigen.

Wandeling over de Hoogstraat

Naar het schijnt heeft iedere stad en ieder dorp wel een Hoogstraat. Een Hoogstraat is immers gewoon een oude straat die op wat hoger gelegen (zand)grond ligt. Dat geldt ook voor die van ons, die op een oude strandwal is ontstaan. Het was de belangrijkste straat in het 14^e-eeuwse Den Haag: hij fungeerde niet alleen als verbinding tussen het Kerkplein en de Plaats, maar was ook een essentiële

schakel in de weg naar Leiden en de kust en werd daarom al in de 15^e eeuw verhard. Er vestigden zich vermogende burgers en rijke ambtenaren, maar echt deftig was het hier niet, daarvoor moest je op het Noordeinde, de Kneuterdijk, het Lange Voorhout en de Vijverberg zijn.

De eerste eeuwen van deze straat laten we even voor wat ze zijn, ons verhaal start in de 17^e eeuw. In die tijd was de Dagelijkse Groenmarkt, aan de kop van de Hoogstraat, het centrum van dit deel

Een straat met een paleis

Ieder kwartier een bijzonder deuntje

Traditie
Maar Gijsbert zette de traditie voort. Sinds hij ruim twee jaar geleden aantrad als stadsbeiaardier, programmeerde hij in het uurwerk onder andere stukken van Satie en Gershwin, jazzklassiekers en ook al eens een Frans chanson. In mei 2013 was het tweehonderd jaar geleden dat de componist Richard Wagner werd geboren, dus hoorden we rond die tijd ieder uur een beroemd fragment uit diens opera *Tristan und Isolde*. Ook Giuseppe Verdi, van oktober 1813, klonk 200 jaar na zijn geboorte ieder uur door de straten van het Hofkwartier.

Op de website van de gemeente Den Haag staat onder *Melodieën carillon Haagse Toren* altijd vermeld welke vier deuntjes we ieder uur te horen krijgen. Daar kun je bijvoorbeeld zien, mocht je het net als ik niet herkend hebben, dat we op dit moment om kwart voor ieder uur kunnen luisteren naar een stukje van het *Kinderen voor kinderen*-liedje *Ik heb zo waa- waa- waa- waa- waanzinnig gedroomd*.

Natuurlijk ja, want op 1 januari overleed tekstschrijver Herman Pieter de Boer!

Volkslied
Wat velen, onder wie de journalisten van PowNews, wel herkend hadden, was de eerste regel van het Russisch volkslied. Die schalde sinds het begin van het jaar om kwart over ieder uur over de daken van ons kwartier. Ter gelegenheid van de Olympische Spelen in Sotsji, zo licht stadsbeiaardier Gijsbert Kok toe. Alleen toen besloot de Russische president Poetin de Krim te annexeren... Nu is het nogal een klus om de historische speeltrommel uit 1689 (een soort reusachtige speedoos, zie de foto bij dit artikel) op een andere melodie te programmeren. Maar dankzij wat kleine ingrepen, horen we nu om kwart over het uur helemaal geen Russisch volkslied meer, maar een fragment uit het lied *Seek Ye First (Alleluia)* van Karen Lafferty. Juist ja.

Overigens bespeelt onze stadsbeiaardier ook iedere maandag, woensdag en vrijdag van twaalf tot één uur zelf het carillon.

De soundtrack van de Grote Kerk

Liever het Alleluia dan het Russische volkslied

> Joop Nijssen

Zeker nu het buitenseizoen weer is begonnen, neuriet iedere inwoner van het Hofkwartier ze zonder erbij na te denken mee: de deuntjes die ieder kwartier over ons neerdalen vanuit de toren van de Grote Kerk. Soms zijn het melodieën die je niet verwacht van een carillon: een paar jaar geleden speelde de toren ieder uur het gitaarintro van *Radar Love* van Golden Earring. Dat moet niet alleen onze buurtgenoot Cesar Zuiderwijk hebben ontroerd, want stadsbeiaardier Gijsbert Kok wordt er nog steeds af en toe op aangesproken. En dat terwijl het zijn voorgangster was, die deze mythische Haagse noten uit het klokkenspel in de torenspits deed schallen.

En komende zomer geven drie beiaardiers een concert dat ze ook persoonlijk toelichten in de Nutstuin: op vrijdagmiddag 18 juli, 25 juli en

1 augustus vanaf 15.30 uur. De laatste twee keer zal er zelfs een samenspel plaatsvinden tussen de torenklokken en musici in de tuin.

De historische speeltrommel uit 1689

• Wandeling over de Hoogstraat >

van het dorp. Hier werden groenten, beschuit, hout, ijzerwaren, aardewerk, manden, kousen, hoenders, konijnen, fazanten, patrijzen, snippen en *haesen by dozynen* te koop aangeboden. Tot ver in de 19^e eeuw kocht vrijwel iedereen dat wat hij nodig had bij degene die het maakte: zeep bij de zeepzieder, kaas bij de kaasmaker en boter bij de boer. Daar kwam later een schakel tussen: verkoopmagazijntjes die de afstand tussen de producent en consument overbruggen en, tegen een kleine prijsopslag, de stedeling de gang

naar de markt of het platteland bespaarden. Er kwamen gespecialiseerde winkeltjes aan huis waar je bijvoorbeeld lakens, furnituren, stoffen of pannen kon kopen.

Tussen 1880 en 1914 vond er een ingrijpende verandering plaats in het boodschappen doen. De winkelier kreeg een breder assortiment en begon jam, vermicelli, puddingpoeder, lucifers, zeepoortjes en de eerste conserven in blik te verkopen. Om al die nieuwigheden goed te laten zien, vergrootte hij zijn etalage. In 1885 werd

winkelgalerij De Passage geopend en legde men de Grote Marktstraat aan. In 1906 opende Grand Bazar de la Paix zijn deuren en in 1926 volgde de Bijenkorf, met nieuwigheden als fraaie etalages, een roltrap en een dakterras. De Hoogstraat werd door al deze veranderingen een aantrekkelijke straat om te flaneren, een taartje te eten, de mooiste bijouterieën te bewonderen en kamisooltjes aan te schaffen. De verversingslokalen zoals Formosa, Lensvelt en Krul, waar koffie, thee, melk en chocolade werd geschonken,

• Het oudste winkelcentrum van het land •

Leo Spreksel over Korzo dertig lentes jong

Onder de vleugels van witte raven

Ballet van jonge topchoreograaf Samir Calixto

> Jan Paul Bresser

In het voorjaar van 1984 werd Corso Korso en werd op de restanten van wat ooit een bioscoop was een nieuw theater in de Prinsestraat geopend. Het lag nog redelijk verscholen en iedereen moest er aan wennen: ballet in het Hofkwartier. Een nieuw centrum voor eigentijdse dans om de hoek. Leo Spreksel weet er alles van. Hij was er al als jonge danser bij, toen de eerste passen werden gezet en de beschikbare ruimte al snel vleugels kreeg door enthousiaste choreografen en jonge talenten. Er was beweging op de vloer. Buiten was het nog niet zichtbaar, maar binnen kwam de bloei.

Spiegelen

Dertig jaar later herinnert Leo Spreksel zich die eerste tijd nog precies: ‘Balletdansers in de straat, dat was op z’n zachtst gezegd ongevoel. Dat wisten wij ook. Hoe krijgen we hier bewoners op de stoep en naar binnen? En hoe helpen we mee aan de inhaalslag die toen nodig was? Ook ik zag dat de buurt door de verwaarloosde plekken achterop was geraakt. Er is inmiddels veel veranderd, langzaam maar zeker, ook in de Prinsestraat. Ik heb het gevoel dat we ons wat dat betreft aan elkaar spiegelen. Ik zie het met eigen ogen om me heen. Alsof het Hofkwartier is opgelicht,

levendiger wordt, steeds meer laat zien dat het – ook historisch – een bijzonder stadsdeel is.’

Metamorfose

‘Korzo heeft dezelfde metamorfose meegemaakt. Ook met horten en stoten, maar er was en is nog steeds een wereld te winnen. Vergelijk je toen met nu, dan is het bijna onherkenbaar. Het nieuwe gebouw, van buiten naar binnen uitnodigend en zonder drempels. En binnen permanent in actie om te blijven wat we geworden zijn: een open internationaal danscentrum, een broedplaats

voor aanstormend talent, groot geworden op de kleine schaal, met festivals als *CaDance* en met reflexen in zeg maar de Korzo’s over de hele wereld. Inmiddels hebben we vertrouwde en stimulerende verbindingen met grote gezelschappen. Om te beginnen natuurlijk de hechte samenwerking met het Nederlands Danstheater. Muziek en toneel hebben zich autonoom in onze programma’s gevoegd.’

Groot hart

‘En niet in de laatste maar op de allereerste plaats natuurlijk het publiek. Daar gaat het om. En dat weet ons gelukkig steeds meer te

vinden. We zijn al lang geen vreemde vogels meer in het Hofkwartier. We zijn een nest voor de witte raven. We merken dat we een danshuis zijn waar overal op de wereld behoefte aan is. We dansen ons door de crisis en dreigende bezuinigingen heen en hebben samen met het publiek in 2013 een topjaar gehad. Dus Korzo blijft in 2014. Wij zijn een klein eigenwijs forum naast dat grote Spuiforum dat op de plek van het ook voor mij onmisbare Lucent Theater zou moeten verrijzen. Het grote hart van de dans en de muziek mogen we in ieder geval niet uit de stad verliezen. Daar moet je in alle opzichten voor waken.’

‘Wij laten in Korzo zien hoe belangrijk dat hart is en vieren dat in mei met een eerbetoon aan Jiri Kylian. Dit doen we in een rondedans die uitkomt bij Samir Calixto, een van onze excellente Braziliaans/Nederlandse jonge choreografen. Het zijn hoogtepunten in ons 30-jarig jubileum *Proud to be 30!*’

• Wandeling over de Hoogstraat >

floreerden. Net als de magazijnen, die met hun gevarieerde assortiment van confectie, meubels, levensmiddelen en snuisterijen een groot publiek lokten.

De kruideniers van weleer werden grootgrutters die comestibles en koloniale waren verkochten. In houten laatjes lagen de muskaatnoten, foelies, koffiebonen en theebladeren. De Haagse auteur Johan Gram schreef er in 1904 het volgende over: ‘De city van Den Haag is de Groenmarkt, met de daaraan grenzende Hoog-,

• Comestibles: Haagse kruidenierswaren •

Veene- en Spuistraten. Daar is het hart van de flaneurswereld, daar zijn de groote magazijnen van mode- en galanteriën. Des avonds verhoogen honderden gaspitten en electrische vlammen de waarde der mededinging.’ En: ‘In de verkeersweg Hoogstraat heeft de moderne geest de magazijnen hervormd. Was er eerst een enkel magazijn dat groot toilet maakte of zich in een sierlijke gevel verheugen mocht, nu biedt deze drukke straat letterlijk een weergaloze staalkaart van allerlei smaakvolle winkelruiten in allerlei stijlen

en fantasieën, van coquette uitstallingen achter hoge spiegelruiten, kortom, van de allermerkwaardigste pogingen om de aandacht van het publiek te trekken.’

Het doen van boodschappen werd *winkelen*. En ‘winkelen’, zo wist de literator en redacteur Ernst Groenevelt te melden, ‘is om zoo te zeggen een echte Haagsche bezigheid.’ Na 1945 trad het verval in. Veel winkeliers die hier decennialang hadden gewoond en gewerkt verlieten de buurt. Panden stonden lange tijd leeg of

NIET TE MISSEN DIT VOORJAAR
GET CLOSE TO TALENT!

DO 1 T/M 9 MEI
VOORJAARSONTWAKEN
Avondvullend programma van Korzo en NDT rondom
ontluikend talent uit binnen- en buitenland. Met dit
jaar o.a. drie speciale gastchoreografen uit Korea.

ZO 4 MEI
LULA PENA
Lula Pena vertolkt Portugese zang in zijn meest
pure vorm. Op een uitgesproken rustige manier
sensationeel.

DO 22 T/M ZA 31 MEI
KYLIÁN FESTIVAL
Meesterchoreograaf Jiří Kylián heeft bij Korzo een
plek gevonden waar hij in intieme setting nieuw
werk kan creëren en tonen. Twee weken wordt
het genieten van zijn voorstellingen en films plus
randprogramma.

KORZO
THEATER

PRINSESTRAAT 42

WWW.KORZO.NL

Prijs als steun voor jonge talenten

Nederland heeft er een nieuwe prijs voor jong choreografisch talent bij. Het BNG Cultuurfonds heeft in samenwerking met Korzo de BNG Bank Excellent Talent Dans Award ingesteld, voorlopig voor een periode van drie jaar. Dans is in Nederland een bloeiende sector waarin veel mooie en verrassende dingen gebeuren.

Door bezuinigingen dreigt hiervan veel verloren te gaan. Het ene productiehuis na het andere sneuvelt of wordt in zijn voortbestaan bedreigd. De nieuwe prijs, die productie en uitwerking van nieuwe voorstellingen stimuleert, wil

helpen dit verval te keren. Winnaar van de prijs is dit jaar de Braziliaans/Nederlandse choreograaf Samir Calixto met zijn choreografie 4 Seasons. De onrust rond de bezuinigingen heeft Calixto niet onberoerd gelaten: ‘De laatste jaren dacht ik: wat gaat er met ons gebeuren? Het mooie werkklimaat in Nederland voor choreografen gaat kapot. Ik bewandel met mijn werk een onorthodoxe weg en zit daarmee in een extra kwetsbare hoek.’

‘Ik heb jaren gewerkt onder de vleugels van Korzo. Ik kwam er met mijn energie en met het verhaal dat ik aan het publiek wilde vertellen. Ze hadden vertrouwen in mij en gaven me alle kans mijn ideeën uit te werken. Dat is uniek. Maar het was dus de vraag of dat zo kon blijven. Nu BNG met deze prijs komt, wordt voor mij de volgende stap in mijn carrière mogelijk gemaakt.’

Korzo trakteert!

3 VOOR € 30

Dit voorjaar drie voorstellingen
uitkiezen voor slechts € 30,—.

Koop online tickets voor drie
verschillende voorstellingen
met het actietarief ‘Proud to be 30’.

Meer informatie is te vinden op de website:
www.korzo.nl

• Wandeling over de Hoogstraat >

ondernemers volgden elkaar in korte tijd op. Pas in 1966 was het tijd voor een kentering. De Hoogstraat werd, geheel passend in het tijdsbeeld, tot een promenade omgetoverd. Het voetgangersgebied kreeg de naam Paleispromenade, doordat de winkeliers de handen ineensloegen met die van het Noordeinde.

Hoe ziet de Hoogstraat er vandaag de dag uit? Laten we de wandeling eens starten met een ouderwets lekker kopje koffie in ‘t Goude Hooft. Met een taartje, net als

Koffie, met een taartje

koningin Wilhelmina deed in haar tijd. De herberg kent een lange historie. Al in 1423 wordt *In t Gulde Hooft* als logement genoemd. De herberg was in die tijd een echte pleisterplaats voor de markt- en kooplieden die vanuit Loosduinen of soms nog van veel verder kwamen. In 1660 is het pand verbouwd door de architect Pieter Post en in 1934 is het zelfs volledig opnieuw opgetrokken en verbreed. U herinnert zich vast nog het kleine speeltuintje dat naast de uitspanning was gelegen. Tegenwoordig heeft het plaatsgemaakt voor een zalig

terras met een moderne plantenmuur. Reken maar dat – zodra de bruidssuites op de bovenste verdieping van het gebouw gereed zijn – hier een fijn plekje voor de bruiloftfoto's te vinden is!

Na de koffie slaan we linksaf en staan we oog in oog met het grote pand dat in 1913 is gebouwd in opdracht van de eigenaren van de bonnetteriewinkel (1895) die hier was gevestigd. Het nieuwe gebouw van Maison de Bonnetterie is gebouwd in de conservatieve stijl van

Het oudste Hofje van Den Haag stond in de Juffrouw Ida

> **Diederik van Romondt**

Tegenwoordig kennen we het Heilige Geesthofje aan de Paviljoensgracht als het oudste hofje van Den Haag. Het hofje vol mooie trapgeveltjes werd gesticht in het jaar 1616. Toch was er tot eind negentiende eeuw een ouder hofje te vinden in Den Haag. Dit was het hofje van Floris van Dam uit 1606 aan de Juffrouw Idastraat, jawel in het Hofkwartier.

Bestaat dit hofje dan nog? Helaas niet. Het oudste hofje van Den Haag werd in 1885 gesloopt voor de uitbreiding van de Prinsestraat. In dat jaar werd de Prinsestraat namelijk doorgetrokken van de Molenstraat naar de Grote Kerk. Tot dan toe was het slechts een doodlopende straat. Helaas stond het oude hofje in de weg. Bij de uitbreiding werd ook een klein stukje Juffrouw Idastraat afgebroken. Tegenwoordig is dit nog steeds goed te zien in de Prinsestraat, die de twee stukken Juffrouw Idastraat doormidden snijdt. De Prinsestraat beschikt hier over kopse bebouwing uit de late negentiende eeuw en de Juffrouw Idastraat vooral over bebouwing uit de achttiende eeuw.

Hofje van Dam

Maar wat voor hofje was het Hofje van Dam, zoals het werd genoemd, eigenlijk? Wie waren de stichters en hoe zag het eruit? Een klein stukje geschiedenis: in het jaar 1563 bepaalde de Haagse schout Floris van Dam in zijn testament dat er twaalf huisjes voor twaalf arme oude mensen gebouwd dienden te worden. Deze huisjes werden uiteindelijk gebouwd op drie percelen in de Juffrouw Idastraat en stonden al aangegeven op een stadsplattegrond van Den Haag uit 1570. Hiermee gaat de geschiedenis van het hofje nog verder terug dan het jaar 1606.

Verplaatst

Het Hofje van Dam werd oorspronkelijk gebouwd in een traditionele vorm die je ook elders in de Haagse binnenstad terugziet, waarbij de hofjes beschikken over huizenrijen met voorgevels rondom een binnentuin. Je kunt dit onder andere zien bij het Hofje van Nieuwkoop, het Heilige Geesthofje en het Hofje van Wouw aan de Lange Beestenmarkt. Dit laatste hofje speelt een belangrijke rol in de geschiedenis van het Hofje van Dam, omdat het de directe buurman is van het in 1884 verplaatste hofje. In dat jaar verhuisde het Hofje van Dam namelijk van de Juffrouw Idastraat naar de Lange Beestenmarkt. Het hofje is dus nooit geheel verdwenen uit het Haagse straatbeeld.

Gevelsteen

Het bijzondere is dat ook hier weer twaalf huisjes werden gebouwd. In 1908 zijn er overigens aan de overzijde van de tuin nog drie huizen bijgebouwd. Het hofje en de huisjes zijn omstreeks 1996 gerestaureerd en zien er weer prachtig uit. De gevelsteen met het stichtingsjaar 1606, die ooit prijkte aan de muur van de Juffrouw Idastraat, is terug te vinden in de huidige voorgevel van het hofje aan de Lange Beestenmarkt. Zo is er dus een klein stukje historie van het Hofkwartier bewaard gebleven, maar in een ander deel van de Haagse binnenstad.

Bron: De verborgen stad: 115 hofjes in Den Haag, B. Koopmans.

Dit hoekpand verrees in 1886

• Wandeling over de Hoogstraat >

de Um 1800-beweging. Het is een mix van de Lodewijk XVI-stijl met neoclassicistische invloeden en een snufje Jugendstil. Die stijl doet massaal aan en werd daarom vaak gebruikt voor warenhuizen, bankgebouwen en grote landhuizen. Binnen vindt u een trappenhuis met kostbare houtafwerking, deuren met koperbeslag en een ovaalvormige vide met hoge lichtkoepel en imposante glas-in-loodconstructie. De hoofdentree ligt aan de Gravenstraat, een straat die in 1814 is aangelegd om de Dagelijkse Groenmarkt met het Buitenhof

De zandstenen hazen

te verbinden. Voordien was er alleen een verbinding middels het piepkleine Halstraatje, links van het pand, in zijn tijd overigens het oudste en belangrijkste winkelstraatje in dit gebied.

We gaan de Hoogstraat in. Op nummer 6 vindt u Massimo Dutti, een Spaans mode-merk. Eerder huide hier bijna een eeuw lang Het Jagershuis. Het was sinds 1904 hét adres waar de Hagenaar van stand zijn sportieve groen-bruin-beige rijkleding in wol en ruitjes, en later ook vliegeniers-,

Met recht een wereldstad van recht en vrede

> **Henk Kool** • gastjournalist

Dat Den Haag langzamerhand met recht wereldwijd de Internationale stad van Recht en Vrede wordt genoemd mag, na de succesvolle NSS-conferentie in het World Forum, geen verbazing meer wekken. Maar we mogen niet vergeten dat de goede naam die we nu hebben opgebouwd, niet over een nacht ijs tot stand is gekomen. Achtereenvolgende colleges van burgemeester en wethouders hebben al vanaf begin negentig dit pad op weg naar ‘juridische hoofdstad van de wereld’ ingezet en de afgelopen NSS-conferentie mag als kroon op dat werk worden gezien.

Oplettende lezers vragen zich wellicht af wat zo’n conferentie of titel *Legal Capital of the World* de gewone Hagenaar nu eigenlijk oplevert. Een terechte vraag, die zich echter gemakkelijk laat beantwoorden. Elke congresganger geeft per dag zo’n € 300 à € 400 uit. Aan hotels, horeca, cadeautjes en vervoer. Dat is uiteraard goed voor de lokale economie en dus goed voor de werkgelegenheid. Bovendien is de naamsbekendheid van Den Haag enorm toegenomen. Ook dat is van belang voor het binnenhalen van toekomstige congressen. Een aardig voorbeeld hiervan is dat een week na de NSS-conferentie de ASIS-conferentie in Den Haag werd gehouden. De organisatoren van deze ook al internationale conferentie voor bedrijven op het gebied van safety en security vertelden mij dat de opkomst met 700 deelnemers nog nooit zo hoog was geweest. En, voegden ze toe, de laatste 200 deelnemers hadden zich pas in de laatste week opgegeven, dus na de NSS-conferentie.

Het organiseren van (grote) congressen is voor Den Haag economisch gesproken van levensbelang. Grote industrieën hebben we niet en juist congresgangers leveren werkgelegenheid op aan de onderkant van de arbeidsmarkt: in de horeca, de schoonmaakbranche en de hotelletarie. Maar niet alleen conferenties, ook het internationale vestigingsklimaat is door de NSS-conferentie, en met name door de vlekkeloos verlopen organisatie, met sprongen vooruitgegaan.

Wat dat betreft waren de woorden van president Xi Jiping van China veelzeggend. Hij zei in Noordwijk voor een zaal vol ondernemers dat hij Nederland had uitgekozen om als eerste met een staatsbezoek te vereren, omdat Nederland ‘de deur naar Europa’ is. Dat betekent dat in de komende periode veel Chinese bedrijven die overwegen hun activiteiten naar Europa uit te breiden, zullen beginnen in Nederland en dan vooral eerst in Den Haag. Ook al omdat Den Haag de afgelopen periode heel veel heeft geïnvesteerd in de relatie met China en al veel Chinese bedrijven zich in Den Haag hebben gevestigd. En dat is goed voor de economie van Den Haag en dus goed voor de winkels, hotels en horeca in het Hofkwartier. Na jaren van zaaien moet er nu echt worden geoogst.

Met Maison de Bonneterie verdwijnt een Grande Dame

> Peter Drijver

Het predicaat hof-leverancier mag het Maison de Bonneterie sinds 1901 voeren op voorspraak van koningin Wilhelmina, maar de jonge koning en koningin ziet men hier niet meer. Daarom – en ook omdat u en ik te weinig kopen bij deze fraaie winkel – sluit Maison de Bonneterie aan het eind van dit jaar de deuren. Noordeinde en Hofkwartier verliezen daarmee een trekker en een grande dame.

Shop-in-shop

Je kunt niet zeggen dat het niet is geprobeerd, een schijnbaar tijdloos robuust bedrijf als de Bonneterie naar de 21ste eeuw brengen. Begin deze eeuw werd een punt gezet achter de eigen collecties, de eigen etaleurs en ateliers: de Bonneterie ging voor het concept van de shop-in-shop. Meerdere boetieks van chique modehuizen onder één dak. Nu zelfs

de Bijenkorf voor die aanpak heeft gekozen, en dus voor dezelfde, welgestelde clientèle, moet de Bonneterie eind dit jaar sluiten.

Deftige mengelmoes

Het monumentale Haagse filiaal verrees als modern modewarenhuis tussen Groenmarkt en Buitenhof. Behalve de eigen winkel van ondernemer Cohen moest een heel bouwblok met winkels, huizen en slopjes ervoor wijken. In 1913 opende de winkel met haar voorname grandeur. De winkelarchitect Jacot, die eerder het Amsterdamse filiaal had ontworpen, gebruikte ook hier een deftige mengelmoes van stijlen: een vleugje renaissance, een beetje barok, een toefje jugendstil. Jacot wist door moderne internationale winkels van allure goed te bestuderen de klanten én de opdrachtgevers te behagen met zijn gebouwen. En in Den Haag mocht het wat kosten: een plint van graniet en daarboven de gevel bekleed met natuurstenenblokken, bescheiden versiering met Javaanse motieven en een rondlopend fries bij de goot. Maar langs de middeleeuwse Halsteeg werd heel kostenbewust overgeschakeld op baksteen met sobere versiering en een doelmatige vensterindeling.

Modern

Boven alles was het nieuwe Maison de Bonneterie vooral een modern bedrijf. In de door glazen stoeptegels verlichte kelders bevonden zich de opslag- en verzendafdeling en de personeelsvertrekken. Op de begane grond, eerste en tweede verdieping waren de verschillende winkelfdelingen. Weer daarboven vond men de kantoren en op de topverdieping de enorme naai- en verstelateliers die waren voorzien van glasdaken. Het warenhuis had, geheel volgens de internationale warenhuizenmode van die tijd, een enorme ellipsvormige koepel van glas in lood. Van beneden af gezien is door het perspectief in het glas in lood de hoogte van de koepel moeilijk te peilen. De elegant welvende barokke balustrades rondom reflecteren het daglicht tot op de begane grond. Op de atelierverdieping is te zien hoe de koepelconstructie is opgehangen aan het gebouw en is afgedekt met een enorme glaskap.

Toekomst

De huismeester heeft er 34 jaar gewerkt, hij kent er elke deur en alle leidingen en kasten. Op zijn kamer met lambrisering hangen

foto's van de naaiateliers en van de chique bestelwagens uit de jaren 20. Deze dagen komen er mensen over de drempel die, terwijl ze hun eerste aankoop afrekenen, weigeren te geloven dat de zaak moet sluiten. Modewinkels krijgen harde klappen op dit moment en het concept van de shop-in-shop heeft tot te veel vissers in hetzelfde vijvertje geleid. Wij wensen het gebouw een ongeschonden, deftige toekomst.

Wandeling over de Hoogstraat

Op nummer 9 is het luxe damesmodemerk Karen Millen gehuisvest. Het zandstenen gebouw in art-nouveauvormen is in 1904 ontworpen door de architect L. de Wolf, wiens fin-de-siècle-werk ook verbonden is met de Wiener Secession. Het gebouw heeft drie vensterassen, het middenvenster is erkervormig uitgebouwd. De getoogde vensters op de tweede verdieping hebben omlijstingen die rusten op randen met lofwerk, ook is er een stenen dakkapel met een beeldhouwde versiering.

We draaien ons weer om en zien de schoenenzaak Dr. Adams die daar op nummer 12 al vanaf 1977 hip zit te wezen. Wie kent de bruine worstvormige schoenen met de 'negatieve' hak uit die beginperiode niet? Tout Nederland liep een tikje achterover, in die tijd!

Hofleverancier Pelger, op nummer 16, biedt al sinds 1860 exclusieve klassieke herenkleding. Oprichter Gerard Pelger reed in 1920 met een uitvergroting van een van zijn meest exclusieve producten, een subliem

Ruime plekken voor 300 auto's in alle maten

In unieke Torengarage kan iedereen parkeren

> Rita van Hasselt

In de vroege ochtend komen de eerste bezoekers al naar het kwartier rond het Oude Hof en dit gaat door tot in de late uurtjes. De vroege vogel komt voor een bakkie bij Florencia en de nachtvlinder drinkt nog een glaasje in de kroeg. Vanaf een uur of tien zijn alle winkels en galeries weer geopend en rond de lunchstromen de eettentjes vol. In onze dynamische en chique buurt bevinden zich ook een aantal gerenommeerde restaurants waar je in de avonduren kunt dineren.

Het Hofkwartier is gelukkig goed bereikbaar met het openbaar vervoer en de fietsen van de bezoekers leunen in (te) groten getale tegen de gevels. De auto blijft voor menig een echter onmisbaar als middel van vervoer. Maar waar laat je die in de kleine straatjes van het Hofkwartier? Gelukkig vindt de autobezitter sinds 1930 een monumentale, ruime garage in de Torenstraat.

Noviteit

Aan het begin van de 20e eeuw kreeg Den Haag, net zoals andere steden, te maken met een toename van het verkeer. Huizen werden afgebroken om de weg vrij te maken voor de auto. Dit gebeurde ook in het gebied tussen de Grote Kerk en de Noordwal. Kleine straatjes en oude panden maakten plaats voor de nieuwe Torenstraat. In 1928 startte in die straat de bouw van de eerste parkeergarage met gestapelde verdiepingen in Nederland. Verschillende architecten maakten een ontwerp voor

deze noviteit. Het ontwerp van Jan Greve, in een zakelijke stijl, werd uitgevoerd.

In het ellipsvormige, bakstenen gebouw konden de auto's via een ovaalvormige hellingbaan de vijf bouwlagen bereiken. Er was plaats voor vierhonderd auto's. De Torengarage ging echter al snel failliet. Auto's pasten nog gewoon op straat en het gebouw werd in gebruik genomen als werkplaats voor Opel en Chevrolet. In de ronde uitbouw met het koepeldak bevond zich de showroom van een autodealer. Op de gevel prijken vanaf de jaren vijftig de vier grote letters RIVA, wat Reparatie Inrichting voor Automobielen betekent.

Rijksmonument

Begin jaren negentig werd de garage grondig verbouwd. De ingang werd verplaatst, de stalen ramen werden vervangen door geperforeerde staalplaten en in de uitbouw kwam

een horecagelegenheid. Op dit moment kunnen er 310 auto's worden geparkeerd.

Vanuit de Torengarage sta je direct aan de rand van het Hofkwartier en ben je vijf minuten verwijderd van het Noordeinde en de Hoogstraat. En belangrijker: in dit rijksmonument kan iedereen parkeren. Nergens in Den Haag zijn de parkeerplaatsen zo ruim. Fijn als je niet zo goed kan manoeuvreren, of als je een maat auto hebt die in de showroom van weleer niet zou hebben misstaan.

Monumentaal ellipsvormig gebouw van Jan Greve

Wandeling over de Hoogstraat

chique strohoed, op het dak van zijn T-Ford rond en zorgde zo voor wellicht de eerste echte Haagse hype, het hooggeëerde publiek verbaasd achterlatend.

We draaien ons weer om en zien dat het pand op nummer 17 binnenkort betrokken zal worden door het luxe Amerikaanse modemerk Michael Kors, getuige de grote aankondiging op de raampartij. Kors is dertig jaar geleden gestart als luxury sportswear-merk en is al in 74 landen gevestigd. Na Amsterdam en

Rotterdam nu dus ook in Den Haag!

Met het risico om ietwat draaierig te worden, keren we ons wederom om. Ditmaal naar nummer 18. Dit pand vormt het onderkomen van littala. Dit Finse merk creëert sinds 1881 design waarover is nagedacht. De serviezen, kop en schotels en vazen zijn blijvend tijdloos, multifunctioneel en met elkaar combineerbaar. 'Essentieel design dat relevant blijft, ook al verandert je leven', zegt littala er zelf over.

Wie zijn bril bij EYE-D heeft gekocht is het al gewend, de complimenten zijn niet van de lucht. Bij de keuze van een bril is het advies van belang; niet alleen de schoonheid van het montuur zelf, maar vooral hoe deze bij uw gezicht past. Kunt u ook een compliment gebruiken? Loop dan even binnen of bel voor een afspraak: 070-3607710.

EYE-D VERKOOPT
UITSLUITEND
COMPLIMENTEN

EYE
+ D -

Prinsestraat 69, 2513 CB Den Haag Centrum,
Tel: 070-3607710, mail@eye-d.info
ELKE AVOND KOOPAVOND OP AFSpraak.

Galerie Guthschmidt
sieraden en objecten
www.galerieguthschmidt.nl

Prinsestraat 39-43

SIERADEN
ZIJN EMOTIES

Het werk van zo'n 35 ontwerpers uit binnen- en buitenland komt in de galerie goed tot zijn recht.

Het betreft hoofdzakelijk unieke exemplaren.

SOMETHING OLD
SOMETHING NEW

25 JAAR

Voor Marleen Guthschmidt
het zilveren gouden juweeltje
van de Prinsestraat

van harte
en nog veel mooie gelukkige jaren

van de redactie het Hofkwartier

•Wandeling over de Hoogstraat >

Op de Hoogstraat is alles dichtbij, we hoeven dan ook nog geen vier meter te lopen om op nummer 30 het art nouveau winkelwoonhuis te kunnen zien dat bekend stond als 'voormalige magazijn firma Hagemeijer'. Tot voor kort – en al meer dan tachtig jaar – was hier de beroemde oosterse tapijtenzaak Con & Verdonck (1879) gevestigd. De Nederlandse handelaar en kenner van oosterse tapijten Mr. Verdonck en zijn belangrijkste klant, de succesvolle Amsterdamse bankier J.M. Con, besloten hun gezamenlijke droom

• Straat van prachtige magazijnen •

te doen uitkomen door in 1933 Con & Verdonck op te richten. Dankzij hen groeide de bekendheid van oosterse tapijten en werden ze een vast onderdeel van het Nederlandse interieur. De architect van het fraaie pand is Johan Mutters Jr. In de met natuursteen beklede gevel slingeren beeldhouwde plantaardige motieven rond de ramen. Voor het middenvenster van de tweede verdieping is een klein balkon met een hekwerk in art-nouveaustijl aangebracht.

Het volgende pand, op nummer 32, heeft een 18^e-eeuwse gepleisterde lijstgevel en een pui uit 1911. De gepleisterde graat- en tongewelven dateren uit de 17de eeuw, maar zijn waarschijnlijk nog ouder. In het pand zijn veel elementen uit de 18^e eeuw terug te vinden, zoals een schouw met twee kasten aan weerszijden, een alkoof en deuren. Het Engels aandoende interieur van de herenmodezaak Lörtzer die hier gevestigd was, werd jarenlang geroemd om zijn spiegels, wandkasten, ladekasten en kroonluchters. Achter in de zaak is boven

Deel 9: Delicatessenwinkel

Madeleines, croissants en confits de canard, voor Franse proeverij moet je bij Chez Nicolle zijn

> Ineke Bresser

Het Hofkwartier kent vele, vele kleine winkels met heerlijke delicatessen uit verschillende contreien. We kozen voor Frankrijk in de Molenstraat. ‘Welkom bij Chez Nicolle! Het beste dat Frankrijk te bieden heeft in het centrum van Den Haag!’ Deze quote vinden we op de website van Chez Nicolle. En het klopt, blijkt niet alleen bij een bezoek, maar ook uit ervaring.

Vijftien jaar geleden kwam Patrick Nicolle van Straatsburg naar Nederland voor een onderzoeksproject Europees recht bij de Universiteit van Utrecht. Daarna werkte hij gedurende vijftien jaar bij verschillende organisaties, waaronder de Franse ambassade. Toen kwam de ommekeer, tijd om voor zichzelf te beginnen. Een oude droom werd werkelijkheid: goede Franse producten naar Nederland brengen.

Na uitgebreid zoeken bleek het vrijstaande pandje op Molenstraat 5 het meest aantrekkelijke. Het begon met een samenwerking met het Franse bedrijf Artzner. Meer partijen bleken geïnteresseerd en al gauw kon Chez Nicolle tweeënhalf jaar geleden starten met mooie ambachtelijke producten van doorgaans kleine familiebedrijven in Frankrijk. Patrick: ‘Sommige klanten kennen mij nu van de chocolade, ze zeggen dat het hier een echte chocolaterie is. Dat klopt deels ook wel. Ik heb me daarin gespecialiseerd. De eigenaar van een chocolaterie in Leiden maakt zijn producten sinds onze samenwerking geheel volgens Frans recept en die chocolade heb ik sinds een jaar prominent in de winkel staan.’

Zoet en zout
Zoet en zout is het uitgangspunt bij Chez Nicolle. Zo vindt men er croissants, confitures, macarons, madeleines, chocolats... en saucissons, pâtés, rillettes, foies gras en diverse wijnen. En natuurlijk blikken confits de canard, waar menigeen voor omrijdt. ‘Het interessante van deze buurt is de verscheidenheid. Het Hofkwartier trekt zowel de Hagenaars zelf als toeristen. Alle leeftijden en

nationaliteiten zie je hier. Of ze nu komen met een kleine of grote portemonnee, ik heb voor elk wat wils’, vertelt Patrick.

We zagen Patrick tweeënhalf jaar geleden starten. Het winkeltje bleek groter dan we dachten. Eerst alleen een toonbank en kasten, toen tafeltjes, een menu en later ook een aankondiging van Franse lessen. Patrick: ‘Ik wil er graag activiteiten bij doen. Mijn Nederlandse klanten vroegen of ik geen Franse les kon organiseren. Ik heb contact gezocht met de Alliance Française en daaruit zijn de cursussen Frans ontstaan. Maar mijn Franse en andere buitenlandse kennissen willen ook graag Nederlands leren en zo zijn er nu ook cursussen Nederlands.’

Proeven
‘Ik wil ook graag de mensen mijn producten laten proeven. Nu serveer ik kleine maaltijden, maar ik ben in gesprek met de gemeente over een wat uitgebreidere vergunning. Ook zoek ik samenwerking met andere partijen om wellicht op een andere locatie proeverijen te houden, bijvoorbeeld in combinatie met theater, beeldende kunst of muziek. Ik deed dat al eens in een galerie op het Noordeinde. Zojuist heb ik een afspraak gemaakt met het Korzo Theater om een aantal avonden voorafgaand aan voorstellingen bij hen een proeverij te organiseren’, vertelt Patrick enthousiast. Het geeft hem mogelijkheden zijn culinaire kwaliteiten te laten zien en zijn werkterrein uit te breiden.

Want van stilzitten houdt hij niet. Chez Nicolle is zeven dagen per week open. Zijn klanten

‘Ik geef daarnaast ook met plezier Franse lessen’

komen inmiddels uit het hele land en ook uit België. Bij Chez Nicolle voel je je meteen welkom, ook als je er niets aanschaft. Zonder praatje met de patron kom je er niet weg en je hebt je even in Frankrijk gewaand. Frankrijk in de Molenstraat.

•Wandeling over de Hoogstraat >

de voormalige binnenplaats nog een fraai gebrandschilderd glas-in-lood-legraam te bewonderen. Nu vindt u hier het kledingmerk Scotch & Soda.

Een deur verder, op nummer 34, vinden we Dungelmann, een bekende naam voor fijnproevers in Den Haag en omgeving. Al eeuwenlang is deze charcuterie en traiteur onlosmakelijk verbonden met de Hofstad en nog steeds kunt u hier terecht voor fijne vleeswaren en topkwaliteit vlees. De 153 jaar bestaande firma aan de

• Een bal en croquet •

Hoogstraat 34 kreeg in 2013 zelfs het predicaat hofleverancier voor goede reputatie en uitmuntende service. Dungelmann is bij jong en oud en van minister tot stratenmaker beroemd om twee oer-Hollandse lekkernijen: het balletje gehakt en de croquet, met verse room en roomboter bereid. En dat al sinds 1861!

We steken nog eenmaal de straat over, naar nummer 33 en 35 waar Hugo Boss en Ici Paris gebroederlijk naast elkaar zitten.

•Dagje shoppen •

Mijn slijpgeraniums van de geest vervelen nooit!

> Valentijn van Koppenhagen

Dat is precies de vraag die ik heel vaak hoor. Meestal antwoord ik ontwijkend. Geen zin om ziel- en zaligheid met Jan en alleman te delen. Maar ik kan aan u natuurlijk best wat vertellen over het leven achter de gerania.

• Wandeling over de Hoogstraat >

Flaneren in de Hoogstraat

In het ruime pand heeft vroeger de N.V. Manufacturehandel Bahlmann & Co gezeten, een modezaak. Het interieur was geheel in art-nouveaustijl gebouwd, de ruime, brede paskamers waren voorzien van een bankje. De Haagse aannemer J.P.J. Lorrie heeft er ooit prachtige foto's van gemaakt, op het internet kunt u zich vergapen aan de sjsieke sfeer van weleer.

Op nummer 41 is Max Mara gevestigd. De oprichter, Achille Maramotti, maakte in 1951 als een van de eersten

In het algemeen gesproken, valt het mee. In ieder geval niet tegen. Zeker deze 'winter': de gerania vrozen niet dood. Een onzer gerania bloeide zelfs spontaan in februari. Bijzonder! Voor die dingen moet je wel oog hebben. Maar dat is nu juist niet zo moeilijk als je toch de hele dag achter die gerania naar buiten zit te koekeloeren.

's Avonds als het donker is, en in de winter is dat nogal vroeg op de dag, doe je natuurlijk ook nog wel andere dingen dan naar bloeiende gerania kijken. Dan kijk ik wel eens naar de tv. Daar schijn ik vijftig of honderd verschillende zenders te kunnen bekijken. Heel mooi, maar uit mijn keuze voor gerania blijkt al dat ik niet zo van nieuwigheden houd, dus veel meer dan drie of vier zenders hoeft voor mij niet echt. Waar moet ik de tijd vandaan halen om dat ook nog allemaal te kunnen zien? Dus via de tv* houd ik mij op de hoogte van het wereldgebeuren. En dan word ik een beetje heel droef. Dat zal ik u uitleggen.

In de tijd dat ik de lagere school bezocht, kwam de geschiedenis op mij over als een lange worsteling van de mensheid in het algemeen en het Nederlandse volk in het bijzonder. Een worsteling die uiteindelijk resulteerde in een bijna paradijselijke toestand. Dit nadat wij achtereenvolgens de Spanjaarden, de Engelsen, de Fransen en de Duitsers verslagen hadden. Nou, dat was een bijzonder mooie prestatie van onszelf!

Er was alleen iets naars in de buitenwereld. Dat waren die rabiate rode Russen. Gelukkig hadden wij ze in Korea een bloedig lesje geleerd, maar konden we de Hongaarse opstandelingen helaas niet steunen en de bouw van

een afgrijselijke muur in Berlijn niet verhinderen. Voor de rest ging het nog steeds goed met ons. En eigenlijk is het daarna ook steeds beter met ons gegaan. Steeds dichterbij kwam voor mij, en voor velen met mij, de heerlijke tijd achter de gerania. De Muur werd afgebroken, de grenzen gingen open.

In ons stukje van de wereld hebben wij zelfs één munt en kunnen we overal zo doorrijden. Wat fantastisch! En dat zet zich door tot de dag van vandaag: een top met heel veel wereldleiders, bijna in ons eigen Hofkwartier. In ieder geval waren alle hotels hier helemaal volgeboekt met mensen die praten over het dichterbij brengen van de wereldvrede. En praten is altijd beter dan slaan. De Stad van Vrede en Recht was wereldnieuws in de goede zin des woords.

Maar zoals ik al zei: ik kijk tv. En dan zie ik tot mijn verbijstering toch weer Russische soldaten dingen doen die we niet hadden afgesproken. En dan denk ik: ik zit toch niet naar een herhaling te kijken of naar het tv-programma *Andere Tijden*?

Natuurlijk kan je achter de gerania net doen alsof de rest van de wereld niet bestaat en in je luie stoel genieten van die bloeiende plant in februari. Dat gaat heel lang goed. Maar ook hier, in ons eigen Hofkwartier, besef je in zo'n zachte winter dat er meer is tussen zon en maan dan die ene bloem die in februari bleef staan.

* Maakt u zich geen zorgen: om op de hoogte te blijven lees ik ook nog de *slijpsteen van de geest*, alsmede enige opiniebladen.

Lentebloei in de stad van het Vredespaleis

Prêt-à-porter

prêt-à-porter-collecties voor Italiaanse vrouwen. Inmiddels runt de tweede generatie Maramotti het bedrijf dat kan bogen op samenwerkingen met bekende ontwerpers als Dolce & Gabbana, Emanuelle Khan en Karl Lagerfeld. Het pand, op de hoek van de Hoogstraat en de Plaats gelegen, is oorspronkelijk 18de-eeuws. De gevels zijn gemoderniseerd in neorenaissancestijl.

Voorheen zat hier Philippona (1862), de exclusieve serveezenwinkel die al jaren garant staat voor stijl en klasse aan tafel.

Wellness en religieus kopje koffie in kloostershops

Begin november 2013 heeft zich een nieuw winkeltje in de Oude Mol ontpopt met de naam Monastic store – een kloosterwinkeltje dat online en offline te vinden is. Nóg een winkeltje erbij? Wat maakt deze nieuwe winkel in het Hofkwartier nu zo bijzonder? Marjolein van de Moosdijk, een bewoonster uit de Oude Mol, kwam met het idee. Samen met de broeders van Sint Jan, die sinds 2004 in de parochie aan de Oude Molstraat 37 wonen, startte ze deze winkel met bijzondere producten, gemaakt door geestelijken.

Ons onbreekbare keramiek is gemaakt door zusters in de Franse Alpen

Marjolein vertelt: 'Als vrijwilliger in het Willibrordushuis merkte ik dat er dagelijks veel mensen voorbijliepen, met de nadruk op voorbij. Het leek me zo mooi om de drempel van het klooster net wat lager te maken voor de gewone voorbijganger. De voorbijganger die niet per se een christelijke achtergrond heeft, maar het misschien wel interessant vindt dat er zich in deze tijd nog een echt klooster in de binnenstad bevindt. Het idee van een kloosterwinkel begon vorm te krijgen.

De winkel werd zo aantrekkelijk mogelijk ingericht, met een grote, moderne bio-ethanolhaard (op de kop getikt via Marktplaats), een robuuste tafel en verweerde industriële meubels, speciaal geïmporteerd uit Frankrijk. Deze keus benadrukt op een eigentijdse manier het authentieke en ambachtelijke karakter van de producten. Op de grote tafel staan een koffiezetapparaat en servies uitgestald. Het idee was namelijk om onze koffie – die ook in de vorm van koffiebonen te koop is – te serveren. Maar de koffie uit India viel niet zo in de smaak bij de winkelmedewerkers, dus we zijn nog op zoek naar een lekkerder 'religieus' kopje koffie, om dit officieel aan te kunnen gaan bieden.

In de winkel zijn vijf verschillende hoekjes gecreëerd: Wellness, Keramiek, Food, Religieus en Boeken. Mooie, pure producten die nog ambachtelijk geproduceerd worden door religieuze broeders en zusters in verschillende landen. Ons onbreekbare turkooiskleurige keramiek bijvoorbeeld, wordt door zusters

gemaakt in de Franse Alpen. Ze werken in een sfeer van stilte en gebed en dalen maar één keer per week af naar een postkantoor in het dorp. Ze zijn alleen per fax (!) te bereiken. Dit zijn niet de allerhandigste leveranciers om mee samen te werken, maar op deze manier hebben we wel een uniek en bijzonder product in onze schappen.

De wellnessproducten komen van verschillende kloostergemeenschappen, die ieder hun eigen specialiteit hebben. Zo bestaan de producten van Couleur Ciel uit puur biologische en natuurlijke ingrediënten. Een ander Frans klooster maakt alles met honing: mosterd en snoepjes, maar ook zeepjes en antirimpelcrème!

De broeders in de Oude Mol zijn aangestoken door alle cafés in hun straat en kunnen natuurlijk niet met hun product

achterblijven: al jaren zijn ze aan het experimenteren met gist en hop en ze komen steeds dichterbij het perfecte kloosterbiertje. Die gaan we natuurlijk ook in onze winkel verkopen! De winkel staat nog heel erg aan het begin. We hebben besloten om de deur maar gewoon open te gooien en te kijken hoe het loopt. In een klooster – met beperkt budget – moet je overal net wat meer tijd voor uittrekken. Er leven nog honderd ideeën om het concept te verbeteren. De kloostergemeenschappen maken de producten bijvoorbeeld om te voorzien in hun levensonderhoud, dit willen we nog wat meer zichtbaar maken. En het assortiment moet verder worden uitgebreid. Nog genoeg te doen dus!

Omdat de winkel op vrijwilligers draait, zijn de openingstijden nog beperkt tot drie middagen. De webshop www.monasticstore.nl is 24/7 te bezoeken.

• Wandeling over de Hoogstraat >

Keuze genoeg

Koningin Wilhelmina kwam hier graag! Philippona is nu iets verderop aan het Noordeinde gevestigd.

We zijn aan het einde gekomen van deze wandeling door achter ons te kijken, naar de prachtige boetiek van Fred van Wordragen. Nog zo'n begrip in Den Haag. Hier wordt al meer dan veertig jaar haute fourrure en prêt-à-porter de luxe verkocht. Al wandelend door de verschillende kleine salons worden klanten ondergedompeld in een sfeer van pure luxe.

Haute couture en fourrure

Ook koningin Máxima is hier wel eens te gast. De veelheid aan prachtige, luxe merken, onder andere Dior, Gucci, Lanvin, Bottega Veneta en Chanel, maken dat iedere vrouw hier slaagt.

Bronnen: *Het bestuur in Den Haag in de middeleeuwen*, Van Gelder. *Geschiedenis Den Haag*, Anemaa.

<

Column

Tango en tranen in koninklijke keuken

Het is nu eenmaal zo: je komt er niet van los. Van het Hofkwartier bedoel ik. Ik was nog maar een half jaartje weg, Hare Majesteit achterna naar wat je zou kunnen noemen een Koninklijke Wachtkamer. Ik mag de plaats niet noemen en dat hoeft ook niet, maar de Oude Molstraat was voor mij onzichtbaar ver weg. Maar ik had een vanzelfsprekende belofte, zo sprak zij het nadrukkelijk uit: het is vanzelfsprekend dat u blijft, dat er ergens voor u met zo'n lange trouwe dienst een plaatsje te vinden is.

En dat bleek er te zijn. Ik ben terug. Ik verblijf nu anoniem in een achterkamer van mijn enige broer. Nu is de Molenstraat weer op loopafstand van het verblijf waar Majesteit de koningin moeder straks een Royaal pied-à-terre betreft. En daar mag ik ook heen. Ik begrijp dat woord niet helemaal, maar ik beseft dat voor haar hartverwarmende energie een mooie stek in Den Haag, op een uur van Drakensteyn, een uitkomst is. Naast het werkpaleis van haar zoon de koning en zijn liefthallige koningin. Die 'mooie stek' heb ik van mijn broer toen ik als 'een verre neef' bij Florencia een ijsje zat te eten en in de vroege lentezon de vertrouwde sfeer zag midden in de stad. En toen zei mijn broer: jongen, als jij een wit voetje daar wilt halen, of beter gezegd een oranje voetje, dan moet je op dansles. Hier om de hoek in die salsaclub, daar leren ze je in een handomdraai de tango. Paar glimmende puntschoentjes en je voeten gaan vanzelf.

Nou dat is dus niet zo. Maar ik ben wel gegaan. Want al heb ik geen Argentijns bloed, ik werd alleen al warm als ik eraan dacht dat ik op de vloer van de keuken een paar sierlijke pasjes zou maken en daarbij een liedje zou neuriën. In de hoop natuurlijk dat zij het zou zien! Daarom ben ik nu eigenlijk best weer gelukkig. Ze hebben me aardig opgevangen bij de dansclub. Ik ben door een volbloed Haagse Argentijnse bij de arm genomen en moest van haar eerst mijn klompdansen afleren. Daarna kwamen we in beweging. Het ging met horten en stoten, maar wel samen, want tango is duo, je hoort bij elkaar, en als dat een beetje lukt, als je elkaar aanvoelt, dan heb je het opeens in de benen.

Na tien lessen loop ik wonderlijk genoeg op een andere manier door het Hofkwartier, niemand kent me hier, maar iedereen ziet het. Een beetje dansend achter een onzichtbare bandoneon van Piazzolla. Nog even schuilen bij mijn broer en dan ga ik snel naar mijn plekje ergens in het palais-à-terre van wie voor mij altijd Majesteit blijft. En dan neurie ik zachtjes dansend Adiós Nonino, alleen met z'n tweetjes op de keukenvloer. Niet zonder tranen. In de hoop dat de jonge koningin iets hoort.

DE HOFNAR

Deel 8: Just Grapes bij Lapsang

Laura maakt heerlijke hapjes

‘Het meest oprechte tentje van Den Haag’

> Guus Boudestein

In het korte deel van de Oude Molstraat zit Theesalon Lapsang. Het is al jaren een leuke plek voor ontbijt, lunch of een high tea, maar 's avonds was het er stil en donker. Dat is nu anders. In de gezellige ruimte wordt nu in ploegendienst gewerkt. Eerst de thee, dan de wijn. De wijnbar van Just Grapes gaat om 18.00 uur open en sluit rond middernacht.

Pim de Boer is wijnimporteur en een goede vriend van de dames van de thee. Na een aantal malen een wijnproeverij te hebben georganiseerd in Lapsang, ontstond bij hem het idee om de ruimte te delen en er 's avonds een wijnbar te beginnen. Naast de wijn kwam er een kleine kaart met van alles en nog wat: steak tartaar, bruschetta, salade pompoen, jamón, vitello tonnato, broodje croqueta, ravioli, gamba's, hertenbiefstuk, lasagne, kaasplateau, aubergine uit de oven... Allemaal kleine hapjes en allemaal even heerlijk! Wij hebben de salade pompoen, vitello tonnato en het broodje croqueta genomen.

Laura staat in de keuken en is verantwoordelijk voor het eten. Soms komt ze het zelf aan je tafel brengen, maar meestal doet Pim dit. Hij is een uitstekende gastheer. Vertelt met plezier over de wijn en wat we beslist moeten proeven bij welke gerechten. Je hoort de liefde voor de wijn door alles heen. Die liefde voor wijn deed ons denken aan de film 'Sideways' uit 2004. Kort samengevat: twee vrienden gaan op zoek naar de mooiste wijn en de zin van het leven.

Een fragment:
Maya (Virgina Madsen): "Wat voor juweeltjes heb jij in je collectie?" Miles (Paul Giamatti): "Het is eigenlijk geen collectie,

eerder een zootje onderin de kast. Ik heb wel wat bewaard. Mijn topper is een Cheval Blanc '61. Ik bewaar hem voor een speciale gelegenheid met de juiste persoon." Hierna volgt een prachtige ode aan de Pinot en tegen het eind van de verhaal zit Miles in een fastfoodrestaurant met een piepschuimkoffiebeker een hamburger te eten. De camera draait en in de hoek van de bank staat de Cheval Blanc.

Pim heeft wel een collectie en die wil hij graag met ons delen. Prachtige wijnen die je gelukkig niet uit een koffiebeker hoeft te drinken. Ze zijn bijna allemaal per glas te bestellen, zodat je heerlijk kunt proeven. En natuurlijk kun je ze ook bestellen. Voor thuis.

We raken in gesprek met onze burens, die duidelijk zitten te genieten van de gerechten en de wijn. Als ik vraag wat zij van het restaurant vinden, is het antwoord: "Het meest oprechte tentje van Den Haag." Hier zijn we het eigenlijk wel mee eens. Heerlijke wijnen, uitstekende en met zorg klaargemaakte gerechten en een gastvrije ontvangst. Wanneer we de rekening krijgen, valt die alles mee. Dit is zeker waar voor je geld. Stil en donker is het gelukkig niet meer daar in de Oude Mol.

Lapsang • Oude Molstraat 11A • T 070 360 3598 •
www.lapsang.nl • Openingstijden woensdag, donderdag, vrijdag en zaterdag van 18.00 uur tot 00.00 uur.

Het geheim van Pim:

Ribera del Duero Prios Maximus Roble 2012. Een heerlijke Spaanse rode wijn voor slechts 39 euro!

COLOFON Het Hofkwartier nr 9 • Mei 2014 • **Oplage** 7.500 • **Redactie** Guus Boudestein, Jan Paul Bresser, Ineke Bresser, Peter Drijver, Maaike van Eijk, Marleen Guthschmidt, Rita van Hasselt, Wendy Hendriksen, Valentijn van Koppenhagen • **Vormgeving** Ontwerpwerk, Den Haag • **Drukkerij** Dijkman Offset, Diemen • **Bijdragen** Deze krant is mede mogelijk gemaakt door een bijdrage van 'Plan van Aanpak Hofkwartier', Bewonersvereniging Hofkwartier en Hofkwartier Ondernemers Belangen • **Met dank** Aan iedereen die heeft meegewerkt aan deze krant • **Redactieadres** Juffrouw Idastraat 15, 2513 BE Den Haag, ritavanhasselt@hotmail.com • **Verspreiding** Deze krant wordt kosteloos verspreid via hotels, restaurants en cafés van het Hofkwartier, bewoners en ondernemers, Het Korzo Theater, VVV, De Grote Kerk, Het Haags Historisch Museum, het Vendue Huis en de Ooievaart • **Copyright** Er rust copyright op tekst en beeld.

